

Szent Keresztút

(Prohászka Ottokár Püspök)

Pap: Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében!

Hívek: Ámen.

Bevezetés

A földön járó Úr Jézus szelleme az áldozat szelleme volt. Szemei előtt lebegett küldetése, érezte a nagy terhet, mert vitte a világ bűneit, s e nagy feladathoz megfelelő lelkület járta át szívét. Beszél kenyérről, melyet mások nem látnak, kelyhéről, melyet innia kell; mint áldozati bárány jár, kinek torkára van szegezve a kés; érzi s följánlja magát. Szíve ez a tüzes gyökér, mely már kivirágzik öt piros rózsában; lelke pedig kifeszíti szárnyait, hogy árnyékával oltalmazza a bűnös földet addig is, míg engesztelő vérével meghinti göröngyét. Ó édes szent, nemes, könnyes lelke Krisztusnak. Nyomdokaidban akarunk járni!

Ámen.

Harmadik állomás

Jézus először roskad le a keresztnél

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Jézus szemeiben ez az út „királyi út”; igaz, hogy az áldozatoknak, de egyszersmind a felszabadításnak útja. Látja lélekben a romlás útjait, és elindul nagylelkűen megváltani az embert. Az odaadás, a készség, a végleges megfeszülés indulataival jár ez az elgyötört ember; Isten várát be kell vennie, az emberi elfogultság, s ösztönösség falait le kell törnie; a keresztnél zászlaját a világ fokára kell tűznie, azért megy, tántorog, elesik s újra felkel, s újra indul lelkünk Ura és Királya. Ó, gyalázatba, kínba, gyöngeségbe merült Jézusom, mibe került Neked szabadságom! Hogy vívtál, hogy küzdél, mert szerettél! Küzdeni és áldozni, ha kell, vérezni akarok érted kitartok Melletted egészen a vérontásig.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Negyedik állomás

Jézus édesanyjával találkozik

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Az Úr Jézus a maga szenvedését és halálát nem vésette kőbe, fába; leírták ugyan néhány sorral az Evangéliumban, de az ugyancsak kevés; hanem igen, belenyomta a szívekbe, s a leghívebb s a legmélyebb, s a legremekebb s ugyancsak szenvedéses lenyomatát a Szent Szűz szíve őrizte. Szent sebeit, kékségeit, fájdalmait s fohászait a kereszténység vigaszára a Szent Szűz szívére bízta. Itt vannak eltéve, itt sértetlenül megőrizve, s aki a fájdalmas anya szívébe tud hatolni, az ott megtalálja a maga szomorú fölségében Krisztus élő, s folyton sajtó kínszenvedését. Így kell hordoznom nekem is Uram szenvedését szívemben. Nem, nem felejthetem. S ez a szenvedés őrzi annak a törrel átdöfött szeráfnak is képét, ki a kereszt alatt áll, s azt mondják róla: „az ő anyja”.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Ötödik állomás

Cyrenei Simon átveszi a keresztet

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Az Úr útja tipikus út, a keresztviselés útja. Keresztet visel mindenki, de kevesen járnak a királyi keresztúton, melyet Jézus érzelmei avatnak ilyenné. A latrok is a keresztúton járnak, a bösz tömeg is azt tapossa, de nem mennek rajta a megilletődés és penitencia szellemében; keresztet hordanak a világ pogány útjain. Cyrenei Simon is csak kényszerülve viszi a keresztet, de aztán beletörődik, s részvétellel, szeretettel a szenvedő Jézus iránt megy rajta. Ez a mi típusunk. Természet szerint iszonyodunk a keresttől, de az események rákényszerítenek. Ó, vigyük Jézus keresztjét, vagyis vigyük keresztünket Jézus érzelmeivel; vigyük bűneinkért, vigyük másokért, vigyük Krisztust utánozva, akkor vad, bösz, profán tömeg közt is, hitetlenek és elkeseredettek közt is járva keresztünkkel, Krisztus királyi keresztútján járunk.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Hatodik állomás

Veronika kendőjével letörli Jézus verítékét

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Ecce homo! Íme, mennyire alázta meg magát, ember lett, sőt szenvedő, elkínzott ember lett! Nézzünk arcába, melyet a szenvedő Úr Jézus az Ő résztvevő szolgálójának, Szent Veronikának kendőjébe nyomott emlékül s hálából. Verjen gyökeret lábunk; nem moccanhatunk, hisz az Ő vérének taposni; nézzünk fel Hozzá az imádás, a borzalom, a visszonszeretet viharos érzelmeivel. Ez az arc beleég lelkünkbe; ez a szenvedés és szeretet áthasítja szívünket. Uram, Édes Uram, hogy éppen így jöttél, így tekintettél reám, a szeretetnek ez önfeledésével. Te édes, fölséges, imádandó ember! Hogy tárod ki szánakozó szívednek világát, Te édes szamaritánus! Uram, nagy a Te érdemed! A Te arcod az Isten kegyelmének, mértékének és erejének szimbóluma! Semmi sem állhat ellent Neki! Mindenki nyerhet már bármilyen nagy kegyelmet. Ami tövis volt, abból virág lehet; ami rongy volt, királyi palást lehet; ami seb volt, tiszta szépség lehet Krisztus keze által.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Hetedik állomás

Jézus másodsor roskad le a keresztt alatt

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Milyen alázattal, mennyi önmegtöréssel jár az Úr Jézus a keresztúton, a penitencia útján! Ilyen testi-lelki önmegtagadással kell nekünk is bűneinkért eleget tennünk. Kell! A bűnös léleknek nincs más ruhája, mellyel meztelenségét takarja, mint a penitencia. A penitencia lelki, belső érzület, de okvetlenül van külső megnyilatkozása, s az a szenvedés a bűnért. Krisztus megmutatta, s a krisztusi lelkek mind így értették. Két eszközt ismerünk az elégtételre: itt a földön Jézus vérét, a túlvilágban a tüzet. Vér, mely sajtó sebekből csepeg, mely ostorcsapások alatt hull, mely szűrő tövisek alól gyöngyözik és tűz, az a nyíl, lángnyelv, mely behat a lélekbe is, s megveszi rajta a bűn elégtételét.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Nyolcadik állomás

Jézus szól a síró asszonyokhoz

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Jézus tanítványainak körében kitűnnek az asszonyok; gondozták a Mestert, megosztották vele vagyonukat. Többen közülük kísérik a Mestert, függnek ajkán s lelkén. Jeruzsálem leányai siratják keresztútján, s fölfeszítettésekor is az asszonyok egyetlen hívei, kik e borzalmat távolról nézik. Mily vigasztaló mindez a Mesterre; de Ő, ki végtelenül szereti a viszontszeretőket, önmagukra, lelkükre, üdvükre irányítja figyelmüket, mintha mondaná: Úgy sirassatok, azzal a szeretettel, melytől magatok szebbek, nemesebbek, kitűnőbbek lesztek.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Kilencedik állomás

Jézus harmadszor roskad le a keresztt alatt

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Jézus pihegve, lélekszakadva, háromszor térdreerogyva, s arcra borulva, a húsvéti ünnepre Jeruzsálemben csődült zsidóságnak szeméi előtt vonul fel a Kálváriára. Ez az Ő stílusa. Csendben, éjjel jött, senki sem vett róla tudomást Betlehemben, és az angyalok maroknyi szegény népet küldenek jászolához; most pedig saját gyalázatát a zsidóság vallási és nemzeti ünnepével azonosítja. Akkor éjfélkor jött, és barlangba rejtőzött. Most délben jön, s a hegy tetején mutatkozik be! Ó, Jézus, hogy tudtál Te megsemmisülni! Hogy nem kértél, s nem igényeltél a világtól semmit! Hogy taposod egymagad emberi gondolatoktól eltérően a Te utaidat! Ez nem gyöngeség, hanem erő; nem szolgaság, hanem fölény. Az alázat és megalázkodás csak akkor érték, ha erőből való, s ha erő eszközli; az alázat nem passzivitás, nem élettelenység!

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Tizedik állomás

Jézust megfosztják ruháitól és epével itatják

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Levetköztetik Jézust, ki mélyen megszegyenülve, véres mezítelenségében jelenik meg a világ előtt. Ez a mezítelenség, mely tele van lélekkel, fájdalommal s erővel, senkiben sem tesz kárt. E nélkül azonban rendesen ösztönös hatalom az, mely megzavar és pusztít. Később elosztják ruháit, sorsot vetnek köntösére; hiszen Neki azokra már nem lesz szüksége! Mily kegyetlen fosztogatása a szegény szenvedőnek! Jézus ezt látja, hallja; édesanyja nézi. Ti szegény számkivetettjei az emberi szívtelenségnek! Jézusom, ne bántsa szemedet lelki mezítelenségem; nem akarok kivetkőzni sem erényből, sem kegyelemből, de még a kegyeletből sem. Nem prédálom el gyöngyeimet, nem vetek sorsot királyi palástomra. Sőt felöltözködöm Beléd, ezt akarja apostolod; „öltsetek fel Krisztust”, erényét, szellemét.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Tizenegyedik állomás

Jézust keresztre szegezik

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Azután felemelték az átok fáján dühüknek áldozatát, azt a ronggyá tépett szent testet, a kínszenvedő Jézust, az átok és káromlás céltábláját. Átkozott, ki a fán függ, visszhangzott a tömegben. Permetező négy sebét kitárta Krisztus az érzéketlen világra; véres sugarakat lövelt belőlük, hogy stigmatizálja a szíveket. Végigtekintett bágyadt szemével a gyűlölet és elvakultság viharzó tengerén; könnybelábadt szeme, elhomályosult körötte a világ, megfűrösztve látta könnyeiben! Ott állok magamban az Isten végtelen szeretetének ígézetében; lelkemet elfogja a könyörület, s az imádás mély érzése, szemembe könny gyűl, lehajtanám fejemet, de a keresztt vonz, készlet, hogy nézzek rá.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Tizenkettedik állomás

Jézus meghal a kereszten

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Mit adtunk Neked, Uram, Neked, kit szeretnünk és imádnunk kellett volna? Eljöttél, s barlangba szorultál; körülnéztél s Egyiptomba futottál; álruhában járó faragó ács voltál. Egyszer indultunk Eléd pálmaágakkal, s Te sírtál. Egyszer bíztad Magad ránk, s Barabbást választottuk. Egyszer akartunk koszorút kötni Neked, tövisből kötöttük. Egyszer tűnt föl, hogy anyád is van, s íme, fájdalmas anya lett belőle. Egyszer kértél inni, s ecetet nyújtottunk. Ó, ki hitte volna, hogy ez legyen köztünk sorsod, hogy ilyen legyen utad? S most függsz itt, mint megfagyott imádság, mint megkövült kiáltó szó. Kitárt karokkal, s nyílt ajakkal kiáltasz irgalomért. Nagy, szent az az Úr, ki önfíának sem kegyelmezett! Emberek, féljétek az Istent, s szeressétek Krisztust! Ezt kiáltja Ő felétek, kiáltja a végkimerülésig, ha valamikor, hát ma halljátok meg szavát; hogy kíméljétek s becsüljétek meg lelketeket! (Miatyánk..., Üdvözlégy...)

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Tizenharmadik állomás

Jézus testét leveszik a keresztről

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

Egy tekintetet vetek a Kálvária nagypéntek esti jelenetére. Leereszkedik az est árnya; a tömeg részint mellét verve, részint megrögződve eloszlik, fáradt fájdalom borong a természetén, s a 33 év előtti karácsonyj utolsó akkordjaként halkán suttog az egyetlen Krisztushívő léleknek imája. A Szent Szűz tartja, s imádja fiát. Nézi, csókolja sebeit. Az ő szíve az égő mécs a szent kereszt tövén. A hit s a krisztusi szeretet mind az ő szívébe szorult. János s Magdolna bánata csak emberi, a Szent Szűzé krisztusi. Érzelmei a szent keresztnység: hit, áhítat, hála, bánat, fájdalom, tisztaság, vértanúság; ez érzelmekkel csókolja s imádja Krisztust. Üdvözlégy, Te fájdalmas Szűz, Mártíroknak elseje, Szűzeknek liliumja.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Tizennegyedik állomás

Jézust sírba teszik

Pap: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged,

Hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot!

A sziklafalba vájt új sírba fektetik az Urat; tündöklő gyolcsba takarják, mirha és aloé vegyítékre ágyazva! Szent Pál akarja, hogy haljunk meg, temetkezzünk el az Úrral a világ számára. A mi sírunk Jézus átszegezett szíve, érzelmeinkből van szőve gyolcsunk, s az önmegtagadás mirhája megóv a rothadástól. Így lesz elrejtve, s biztosítva életünk Istenben. De a sziklasír körül lelki szemeimmel látom a betlehemi angyalokat, kik ezt a szent éjt itt néma dicséretben és imádásban töltik, glória helyett gratiát suttognak.

Pap: Könyörülj rajtunk, Urunk!

Hívek: Könyörülj rajtunk!

Befejezés

Uram Jézus Krisztus, ki minket megváltottál, mert szerettél, s veszni nem engedted, imádunk s áldunk Téged. Alázatos forró hálával nézünk föl keresztedre, s szívünkbe vésődik vonagló tested, fájdalmas arcod, szomjas ajkad, könnyes szemed, s szemünket kereső tekinteted. Nem bírjuk el ez áldozatos és szomjas tekintetet, ha mélységesen nem bánjuk bűneinket, s ha viszont nem szeretnénk Téged igazán. Pihentesd hát rajtunk tekinteted s lelkedet! Neked akarunk tetszeni, szolgálni, és szolgálatodban híven kitartani. Köszönjük a bánat, a megilletődés, a hála s engesztelés kegyelmét, melyet a kereszttúton vettünk. Add, hogy az alázatos, hű szeretet érzelmeivel és a megváltottak szent örömeivel járjuk életünk útját, s eljussunk Hozzád!

Ámen.

Pap: Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében!

Hívek: Ámen.